

Skåneanalysen

En analys om Skånes tillväxt och utveckling – april 2020

När Danmark stänger gränserna

Gränsregionen Skåne lever gott av närheten till storstaden Köpenhamn med många arbetsplatser och köpstarka konsumenter. I kristider riskerar fallet att bli hårt, då inte bara svensk, utan även dansk köpkraft försvinner och gränspendlare hamnar i kläm mellan ländernas olika åtgärder.

Utebliven gränshandel slår hårt mot Skåne

Många företag har på kort tid upplevt att försäljningen störtdyker när kunderna håller sig hemma. Vissa branscher är särskilt utsatta och får snabbt problem med att betala räkningar och löner, vilket kan leda till varsel och i förlängningen till konkurs. I Skåne märks särskilt avsaknaden av en stark kundgrupp: danskarna.

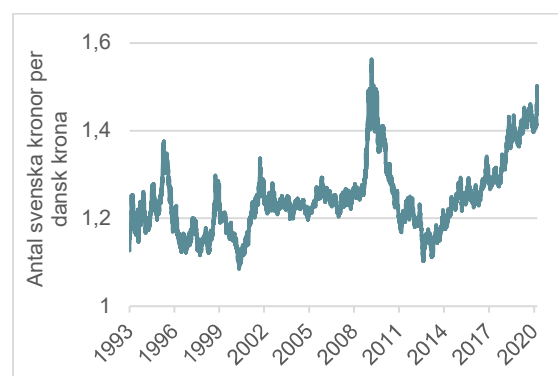
Besöksnäringen är en viktig del av Skånes ekonomi med över 32 000 sysselsatta. Tillsammans med detaljhandeln står branschen för 11% av privata arbetstillfällena i Skåne, och trenden är stigande. Inte bara detaljhandeln, utan även företag inom hotell- och restaurang, konferensarrangörer och liknande har fått ett uppsving de senaste åren. Den svenska kronans svaga utveckling gentemot den danska har drivit på utvecklingen och har gett danska turister och gränshandlare allt mer att handla för i Sverige. De senaste fyra åren har den svenska kronan försvagats närmare 20% gentemot den danska.

Nu har danskarnas köpfest i Skåne abrupt stannat av som en följd av Corona-krisen. För att stävja smittspridningen har Danmark stängt sina gränser och avråder från alla resor till utlandet.

Totalt köpte danska konsumenter varor och tjänster för över 2,5 miljarder kronor i Sverige 2018. En stor del spenderades troligen i Skåne. Det är en intäkt som har försvunnit närmast över en natt, vilket slår hårt mot besöksnäringen och detaljhandeln, som inte

bara har tappat de svenska utan även de danska kunderna. Ett stigande antal konkurser kan redan ses inom hotell- och restaurangbranschen.

Svag svensk krona ger starkare dansk köpkraft

Källa: Macrobond

2 564 miljoner kr.

handlades det för med danska kontokort i Sverige under 2018.

Källa: Kontokortsstatistiken

Ytterligare ett slag mot Öresundspendlarna

Även skåningarnas rörelsefrihet har inskränkts i och med att det inte längre är möjligt att resa in i Danmark.

Öresundspendlarna, som är några av de få som fortfarande får röra sig fritt över gränsen, har både fått en längre restid och färre avgångar att välja mellan. Det går nu två tåg i timmen istället för var tionde minut, och det tar 16 minuter längre att resa från Sverige till Köpenhamn på grund av en extrainsatt gränskontroll på Kastrup station. Detta är inte det första slaget mot pendlarna, restiden förlängdes även när Sverige införde gränskontroller vid Hyllie station hösten 2015.

Öresundspendlarna ska också förhålla sig till en mängd nya frågor av arbetsrättslig karaktär och osäkerhet om huruvida de omfattas av det ena eller det andra landets regler. De riskerar att falla mellan stolarna när nya åtgärder snabbtreds och införs med kort varsel.

Vilka regler gäller?

- Svenska företag och pendlare omfattas av det danska permitteringspaketet, men det är oklart vad som gäller för den svenska korttidspermitteringen.
- Skattetillhörigheten är oklar för pendlare som jobbar på distans hemifrån.
- Det är inte tydligt vilket lands reserestriktioner gränsarbetarna förväntas följa.

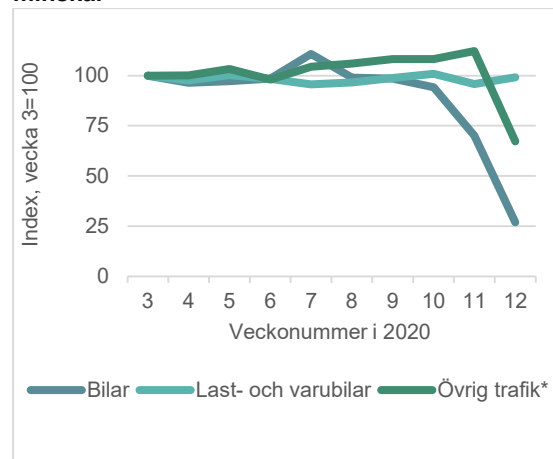
Även de personer som behöver åka på en s.k. nödvändig internationell resa berörs av de stängda gränserna. I nuläget kan inga svenska resenärer flyga från Sydsveriges viktigaste internationella flygplats, Kastrup. Svenska passagerare utgjorde i 2019 hela 13 procent av den avgående trafiken från Kastrup.

Godstrafiken oförändrad

En ljusglimt i mörkret är att varuflödena och handelsförbindelserna över gränserna fortfarande ser ut att upprätthållas. Ännu finns det inga tecken på avmattnings i godsflödena, vare sig i de skånska hamnarna eller över Öresundsbron.

Lastbilstrafiken över Öresundsbron ligger på samma nivå som innan Coronakrisen, trots kraftiga fall i både biltrafiken och övriga trafikslag (minibussar, bussar och motorcyklar). Inte heller Skånes hamnar har rapporterat om ändrade flöden.

Lastbilstrafiken över Öresundsbron är oförändrad, medan all annan fordonstrafik minskar

Källa: Öresundsbro Konsortiet

Uppdaterad statistik väsentlig

Om virusutbrottet blir relativt kortvarigt finns det goda förutsättningar för en snabb ekonomisk återhämtning under årets andra halvår – om man lyckas hålla företagen under armarna. Får vi däremot se många konkurser och en stor uppgång i arbetslösheten kan en mer långvarig negativ dynamik sättas i rullning som också drar med sig bostadsmarknaden. Fallhöjden i ekonomin är stor eftersom hushållens skulder har vuxit kraftigt de senaste decennierna.

Än mer ingripande åtgärder, som karantän och utgångsförbud, skulle i det närmaste leda till ett upphörande av all ekonomisk aktivitet. En mycket grov uppskattning visar att ca. 15-20% av Skånes sysselsatta i Skåne har yrken som antas vara möjliga att sköta från hemmet. Kraftfulla karantänsåtgärder som skulle innebära en stängning av arbetsplatser kan därför endast i mindre utsträckning kompenseras via ökat hemarbete.

I kristider, såväl som i tider med tillväxt, är kunskap en förutsättning för kloka beslut. Idag sätter nationella regler stopp för datautbytet mellan Danmark och Sverige, och därmed för uppdaterad statistik om Öresundspendlingen. Dessa regler bör ses över, så att insatserna kan skraddarsys och danska och svenska åtgärder lättare kan koordineras.